

עולם הערבים והאסלאם

(לבתי ספר עבריים)

יחידה שנייה

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים, ועליך לענות על אחד מהם.

פרק ראשון		דגם הלימודים הישן	
		{ התפתחות דת האסלאם מדינות האזור בעשורים האחרונים	
נקודות	60	—	(30×2)
		{ המזרח התיכון בעת החדשה — מושגים	
נקודות	40	—	(10×4)
נקודות	100	—	סה"כ

פרק שני		דגם הלימודים החדש	
		{ סוריה מצרים מדינות הנפט	
נקודות	60	—	(30×2)
		{ אירן — מושגים	
נקודות	40	—	(10×4)
נקודות	100	—	סה"כ

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב בכתב יד ברור וקריא.

(2) לאחר סיום הבחינה וטרם מסירתה למשגיח, בדוק אותה שנית.

(3) המלצה לחלוקת הזמן בדגם שלמדת: שעה אחת — לשאלות.

חצי שעה — למושגים.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיזת (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיזת" בראש כל עמוד טיזת. רישום טיזות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

שים לב!

אם אתה עונה על פי דגם הלימודים **הישן** — ענה על השאלות ב**פרק הראשון** (שאלות 1-11).
אם אתה עונה על פי דגם הלימודים **החדש** — ענה על השאלות ב**פרק השני**
(שאלות 12-22 המתחילות בעמוד 4).

פרק ראשון — דגם הלימודים הישן (100 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 1-4 (לכל שאלה — 30 נקודות).

התפתחות דת האסלאם

1. התורה שבעל־פה

- א. הסבר את המושגים "סנה" ו"חדית", ואת הקשר ביניהם. (15 נקודות)
- ב. הסבר שתי סיבות להתפתחות העצומה של ספרות החדית, ותאר את המנגנון האסלאמי לביקורת החדית. (15 נקודות)

2. מצוות היסוד ואסכולות ההלכה

- א. חמש מצוות זכו באסלאם למעמד של מצוות יסוד. תאר בקצרה שתיים ממצוות אלה, והסבר את חשיבותן של מצוות היסוד, כמכלול, למסלמים. (15 נקודות)
- ב. ציין את השמות של ארבע אסכולות ההלכה באסלאם, ותאר בקצרה את יחסן של שתי אסכולות ל"שורשי ההלכה" (אָצול אל־פֶּקָה). (15 נקודות)

מדינות האזור בעשורים האחרונים

3. סוריה

- "הנחת העבודה שלי היא שהעדה העלאוית תאבד את כוחה ומעמדה לאחר נפילת בשאר. יש אפשרות נוספת – שפיכות דמים בין־עדתית שתסתיים בכינונה של קואליציה סוניית."
- (ש' שפירא, מצוטט ב**הארץ**, 6.1.2012)
- א. הנשיא בַּשָּׂאר אל־אָסַד מתמודד כיום עם בעיות בין־עדתיות, שראשיתן בתקופת שלטונו של אביו. הסבר מדוע הסונים בסוריה נחשבים לרוב מקופח. (15 נקודות)
 - ב. תאר ניסיון אחד של הנשיא חֶאפֶּז' אל־אסד לפתור את הבעיה העדתית בסוריה. (15 נקודות)
- /המשך בעמוד 3/

4. מצרים

- א. תאר את המטרות ואת התוצאות של שתי יוזמות במדיניות הפנים של הנשיא אָנוּאָר א' (ל)־סאדאָת:
— אָנפֿתָּאח (ליברליזם כלכלי)
— המהפכה הירוקה
(15 נקודות)
- ב. הצג שתי דרכים שבאמצעותן ניסה הנשיא חֶסֶנִי מֶבָּאָרֶכ להתמודד עם בעיית הריבוי הטבעי במצרים. (15 נקודות)

המזרח התיכון בעת החדשה — מושגים

כתוב בקצרה על ארבעה מהמושגים 5-11 (לכל מושג — 10 נקודות; סה"כ — 40 נקודות).

5. קְפִיטוּלָצִיּוֹת
6. תְּנִט'ימָאָת
7. יִנִּיץ'רִים
8. סִייד קֶטֶב
9. "האחים המסלמים"
10. וִטְנִיָּה וקוֹמִיָּה
11. "הטורקים הצעירים"

שים לב!

אם אתה עונה על פי דגם הלימודים הישן — ענה על השאלות בפרק הראשון (שאלות 1-11 המתחילות בעמוד 2).
אם אתה עונה על פי דגם הלימודים החדש — ענה על השאלות בפרק השני (שאלות 12-22).

פרק שני — דגם הלימודים החדש (100 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 12-15 (לכל שאלה — 30 נקודות).

סוריה

12. עליית חאפז' אל-אסד לשלטון

"העלאים הם מיעוט של 10 אחוזים בסוריה ששולט במדינה עשרות שנים. מדובר בשני מיליון איש".

(א' דיכטר, מצוטט במעריב nrg, 11.2.2012)

א. תאר בקצרה את האירועים בסוריה שהובילו לעלייה של חאפז' אל-אסד לשלטון.

(15 נקודות)

ב. תאר כיצד ביסס חאפז' אל-אסד את שלטונו בסוריה, והסבר כיצד השפיע מהלך זה על

העדה העלאית במדינה. (15 נקודות)

13. א. תאר שתי פעולות של האופוזיציה האסלאמית נגד שלטונו של חאפז' אל-אסד, וציין מה

היו התוצאות של פעולות אלה. (15 נקודות)

ב. תאר בקצרה את המעורבות של סוריה בלבנון בשנים 1975-1995.

הסבר מניע אחד למעורבות זו ותוצאה אחת שלה.

(15 נקודות)

מצרים

14. שלטונו של חסני מברק

א. הסבר שני שינויים במדיניות הפנים במצרים, לאחר העלייה של חסני מברק לשלטון.

(15 נקודות)

ב. תאר בקצרה שתי פעולות במדיניות החוץ של מצרים בשנות התשעים של המאה ה-20,

והסבר את המטרה של כל אחת מהן. (15 נקודות)

מדינות הנפט

15. מדינות המפרץ – אתגרים ואיומים

- א. תאר שלוש מבעיות היסוד שאתן מתמודדות מדינות המפרץ הפרסי מאז הוקמו.
(15 נקודות)
- ב. לדעת שליטי מדינות המפרץ, יש כוחות פוליטיים אחדים שאיימו או עדיין מאיימים על מדינותיהם ועל שלטונם.
הצג שניים מן הכוחות הפוליטיים האלה, והסבר, בנוגע לכל אחד מהם, מהו האיום שהם מהווים, לדעת שליטי מדינות המפרץ. (15 נקודות)

אירן – מושגים

כתוב בקצרה על ארבעה מהמושגים 16-22 (לכל מושג – 10 נקודות; סה"כ – 40 נקודות).

16. רִזָּא שָׂאָה פֶּהְלוּי (1878-1944)
17. מחמד מַצְדֵּק
18. "המהפכה הלבנה"
19. אייתולה רוח'אללה ח'ומייני
20. "ייצוא המהפכה"
21. תהליך הפרגמטיזם
22. וִילָאִית אַל-פִּקִּיָּה (שלטון חכמי הדת)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך